

УДК[373.5.015.3+796.06]:34(498)

ТЕТЯНА ЗАВГОРОДНЯ,

*доктор педагогічних наук, професор
(Україна, Івано-Франківськ, ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»)*

TETIANA ZAVHORODNIA,

*doctor of pedagogical sciences, professor
(Ukraine, Ivano-Frankivsk, State Higher Educational Establishment «Vasyl Stefanyk Precarpathian
National University»)*

ОЛЕКСАНДРА ЦИБАНЮК,

*кандидат педагогічних наук
(Україна, Чернівці, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича)*

OLEKSANDRA TSYBANIUK,

*candidate of pedagogical sciences
(Ukraine, Chernivtsi Yurii Fedkovych National University)*

**Управління системою фізичного виховання і спорту Румунії:
нормативні засади (1948–1989)**

**Management of the System of Physical Education and Sports of Romania:
Regulatory Foundation (1948–1989)**

В статті проаналізовані за змістом фахові закони та розпорядження четвертого періоду розвитку фізичного виховання і спорту Румунії – комуністичного режиму – 1948-1989 роки. Початком етапу виокремлено офіційне визнанням фізичного виховання і спорту пріоритетним напрямом в розвитку держави» в статтях Конституції Румунської Народної Республіки. Визначені документи, що регламентували аспекти управління системою фізичної культури і спорту населення Румунії. А саме: декрет № 329 від 6 серпня 1949 року про створення Комітету з питань фізичної культури і спорту, рішення Ради міністрів країни від 2 липня 1957 року про створення Союзу з питань фізичної культури і спорту. Серйозну увагу приділено положення одного із найпотужніших законів досліджуваного періоду від 29 грудня 1967 щодо розвитку діяльності з фізичного виховання і спорту, що на протязі 20-ти років регламентував всі аспекти цієї системи називаємо, зокрема управління. Центральним органом управління визнана Національна Рада з питань фізичного виховання і спорту (НРФВС), яка спрямовувала і координувала діяльність з фізичного виховання і спорту. У статті виокремлено розподіл обов'язків по організації фізкультурної та спортивно-масової діяльності населення Румунії серед міністерств та інших державних організацій.

Ключові слова: Румунія, фізичне виховання, спорт, національна рада, орган управління, заклади, співпраця, міністерства, положення.

The article analyzed the content of professional laws and regulations fourth period of physical education and sport in Romania – the communist regime – 1948-1989 years. The initial stages singled official recognition of physical education and sports a priority in the development of the state in articles of the Constitution of the Romanian People's Republic. Designated documents that regulate aspects of the system of physical culture and sports of the population of Romania. Specifically, the decree number 329/6 August 1949 on the establishment of the Committee for Physical Culture and Sports, the decision of the Council of Ministers of the country on July 2, 1957 a Union for Physical Culture and Sports. Serious attention is paid to the position of one of the most powerful laws of the study period from 29 December 1967 for the development of physical education and sport, which for 20 years regulate all aspects of the system call, including management. The central governing body recognized by the National Council for Physical Education and Sport, which is directed and coordinated the activities of physical education and sport. The author singled out the distribution of responsibilities and organization of physical mass sports activities among the population of Romania ministries and other government organizations (trade unions, the Communist Youth Union and the National Council of the Pioneer organization, Ministries of education and training, national defense and internal affairs, tourism and health care I, the National Union of industrial and agricultural cooperatives, the National Union of cooperatives of artisans and other government agencies).

Key words: Romania, physical education, sports, National Council, the governing body, institutions, cooperation, ministry position.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Модернізація українського соціуму постає як практична потреба сучасного етапу державотворення, як завдання конкурентноспроможного входження до європейського і світового соціокультурного простору, ствердження в ньому в якості привабливого, перспективного, прогнозованого, а тому і надійного партнера.

Проблеми розвитку нашого суспільства, негативні наслідки, що були зумовлені цими проблемами, не знайшли адекватного відображення у суспільній свідомості, як проблеми загальнонаціонального значення. Громадська думка та соціальна практика здебільшого ігнорують можливості фізичної культури і спорту у вирішенні багатьох важливих соціально-економічних проблем. Проте, для всіх освітян та фахівців галузі стає очевидним, що актуальною нині є потреба глибокого реформування фізкультурної освіти та фізичного виховання підростаючого покоління у відповідності із національно-ідейними цінностями та світовою динамікою.

В цьому сенсі актуальною постає проблема вивчення теорії та практики фізкультурної освіти в країнах Європейського Союзу, оскільки наукове обґрунтування подібної проблематики диктується сучасними тенденціями оптимізації або навіть реформування навчально-виховного процесу. Фізкультурна освіта та фізичне виховання повинні відбуватись з урахуванням і на основі державних особливостей розвитку культури і спорту, що є системою орієнтирів і поглядів на роль, організацію та функціонування сфери вищезазначеної галузі на довгостроковий період з урахуванням розвитку держави та світового досвіду.

Аналіз досліджень і публікацій... Вивчення досвіду європейських країн в галузі фізичного виховання і спорту представлено низкою праць педагогів, фахівців галузі тощо. Аспекти реформування фізичного виховання в постсоціалістичних країнах вивчали Г. Арделян, Г. Богданов, А. Карпов, З. Кузнецов, О. Куц. Фізкультурно-оздоровчий роботі, підготовці учителів фізичного виховання в Польщі присвячене дослідження Е. Вільчківського, організації навчального процесу з фізичного виховання у школах Чехословаччини вивчали М. Зверев, І. Наумчук, Б. Сабіткін. Питання фізичного виховання в Румунії, а саме методика проведення занять з дітьми старшої дошкільної групи дитячих садочків досліджували А. Ніку і Е. Гібу, в загальноосвітніх школах та ліцеях соціалістичного часу – І. Попеску.

Формулювання цілей статті... Проаналізувати сутність управління системою фізичного виховання і спорту в Румунії комуністичного періоду в нормативному контексті з метою об'єктивного використання у майбутньому.

Виклад основного матеріалу... Аналіз розвитку системи фізичного виховання Румунії IX – початку XX ст. дозволяє виокремити п'ять історичних періодів, яким притаманні певні специфічні особливості та характеристики. Проаналізуємо за змістом фахові закони та розпорядження четвертого періоду комуністичного режиму – 1948-1989 роки. Звичайно, вплив радянської системи був потужним і різноплановим. Проте, все одно спостерігались певні відмінності у нормативних документах, що регламентували фізичне виховання і спорт.

Етап розпочинається визнанням «фізичного виховання і спорту як пріоритету в розвитку держави» на офіційному рівні. А вже 6 квітня 1948 року Вищі Національні Збори країни проголосували за Конституцію Румунської Народної Республіки, зокрема за відповідні 20 і 25 статтю [1]. Незабаром, це же законодавчий орган проголошує «Закон про реформу освіти» називаючи фізичне виховання одним із провідних обов'язкових завдань освіти. Відповідно, з'явилась потреба в керівному органі, який би взяв на себе управління системою фізичної культури і спорту населення Румунії. Саме такі повноваження Комітету з питань фізичної культури і спорту при Раді Міністрів надає декрет № 329 від 6 серпня 1949 року щодо створення такої організації.

Звичайно, повоєнні закони, що регламентували освіту і громадський рух, фізичне виховання і спорт з часом вимагали уточнення та перегляду. Саме такий характер мало рішення ради міністрів Румунської Народної Республіки 2 липня 1957 р. щодо реорганізації руху фізичної культури і спорту і створення Союзу з питань фізичної культури і спорту.

Законом, що на протязі більше чим 20-ти років регламентував всі аспекти системи фізичного виховання і спорту Румунії називаємо закон №29 від 29 грудня 1967 щодо розвитку діяльності з фізичного виховання і спорту [2].

Необхідно зазначити, що прийняттю закону 1967 року передувала потужна та різнопланова робота щодо визначення результативності діючих законів, розроблених програм навчання, системи оцінювання, гігієнічних норм тощо. Оприлюднення результатів цієї роботи на Конференції працівників освіти і галузі фізичної культури і спорту, що відбулась 28-29 липня 1967 року, призвели до остаточного оформлення нового закону.

Загальні положення першого розділу закріплюють національний інтерес держави до фізичного виховання і спорту в Соціалістичній Республіці Румунія. За законом, одними із основних завдань держави виокремлені зміцнення і підтримання здоров'я, зростання фізичної здатності, добре використання вільного часу, гармонійний фізичний і моральний розвиток

населення шляхом фізичного виховання і занять спортом. Центральним спеціалізованим органом управління визнана Національна Рада з питань фізичного виховання і спорту (НРФВС), яка спрямовувала і координувала діяльність з фізичного виховання і спорту, впроваджувала політику соціалістичної партії і держави в цій сфері.

На підприємствах і в установах обов'язки по організації фізкультурної та спортивно-масової діяльності населення Румунії покладені на профспілки; в школах, у вищих навчальних закладах – Союз Комуністичної молоді та національну раду піонерської організації. Також в навчальних закладах всіх рівнів процес фізичного виховання шкільної і студентської молоді організований Міністерством освіти і виховання. Міністерство національної оборони і Міністерство внутрішніх справ несуть відповідальність за фізичну підготовку підпорядкованих їм осіб.

Також у виконанні завдань щодо розвитку фізичного виховання і спорту беруть участь, зокрема, Міністерство охорони здоров'я, Національний союз виробничих і сільськогосподарських кооперативів, Національний Союз кооперативів ремісників, Комітет з питань народних рад, місцеві органи державної адміністрації, Міністерство туризму, а також інші державні органи і громадські організації.

Проаналізувавши завдання цих органів і організацій, визначимо найважливіші спільні з них: залучення шкільної, студентської та робітничої молоді та дорослого населення до систематичних занять фізичними вправами і спортом; широкий розвиток масового спорту, виховання талантів і підвищення рівня спорту вищих досягнень. Звичайно, задля виконання такого пласту завдань повинна була існувати потужна співпраця всіх цих організацій, що і було регламентовано в законі: «проводять свою діяльність у тісній координації і співпраці» [2].

Другий розділ закону присвячено засадам організації Національної ради з питань фізичного виховання і спорту (НРФВС) і місцевих рад з питань фізичного виховання і спорту, визначено їх державне підпорядкування.

Чітко виокремлені завдання Національної ради, які можна розділити на декілька груп: перша – стосується визначення перспективних планів, орієнтирів і змісту фізичного виховання, друга – масового спорту, а третя – спорту вищих досягнень. За законом, Рада спрямовує специфічну діяльність з фізичного виховання і масового спорту, несе відповідальність за розвиток румунського спорту вищих досягнень і його презентацію на міжнародних спортивних змаганнях.

До завдань Національної ради також відносились встановлення норм щодо: змагань, класифікації спортсменів та призначення звань, розрядів і ступенів; системи підвищення кваліфікації тренерів, інструкторів, суддів тощо; планування і управління коштами, передбачених на розвиток фізичного виховання і спорту. Крім того рада відповідала за функціонування і режим адміністрування спортивних споруд.

За згодою Міністерства фінансів і Міністерства праці, Національна рада (НРФВС) формувала нормативи стимулювання спортсменів, спеціалістів і технічних працівників. У законі наголошено, що всі нормативи визначені НРФВС мають обов'язковий характер. Крім цього, рада керувала і спрямовувала діяльність спортивних федерацій країни.

За нормами даного закону, виокремлені рамки співпраці ради з Міністерством освіти і виховання і Міністерством охорони здоров'я, а саме: планування наукових досліджень в сфері фізичного виховання і спорту, організація спільної інформаційної діяльності і створення спеціалізованої документальної бази. А також спільно з Міністерством охорони здоров'я рада повинна була слідкувати за дотриманням санітарно-гігієнічних норм на тренувальних базах, під час тренувань і змагань; вносити пропозиції щодо підвищення підготовки медичних працівників, які працюють в сфері фізичного виховання і спорту.

Цікавим в контексті дослідження визначаємо регламентування відповідальності ради за ефективність пропаганди в сфері фізичного виховання і спорту, зокрема спортивної преси і реклами.

В законі затверджено фінансування її діяльності і підпорядкованих установ з державного бюджету, доходів від спортивних лотерей і конкурсів, видатків профспілок тощо. Стосовно фінансування своєї діяльності, рада складала власний бюджет [2].

Ще одним важливим вектором завдань стало планування своєї діяльності – розробка інвестиційного плану, плану розвитку власної матеріальної бази. Щодо матеріально-технічної бази, то в завдання Національної ради входило надання спеціалізованої допомоги в будівництві спортивних баз. вносить пропозиції виробничим міністерствам щодо якості, асортименту і кількості матеріалів і обладнання, нагляд за дотриманням їх призначення. Саме в цьому законі вперше з'являється заборона будь-якої зміни призначення спортивної бази.

У співпраці з державними органами і громадськими організаціями, які мають завдання в сфері фізичного виховання і спорту, НРФВС формувала вимоги щодо функціонування спортивних клубів і асоціацій, а також щодо використання ними грошових коштів. Стаття 6 першого розділу

затвердила обов'язковий статус республіканських конференцій з питань спортивного руху, визначила мету їхнього створення: аналіз функціонування сфери фізичного виховання і спорту задля визначення шляхів щодо її подальшого розвитку, а також створення умов для підвищення власної фахової майстерності спортсменів, членів національної Ради і місцевих рад з питань фізичного виховання і спорту, членів спортивних федерацій, клубів і асоціацій, представників державних організацій, які займаються проблемами фізичного виховання і спорту.

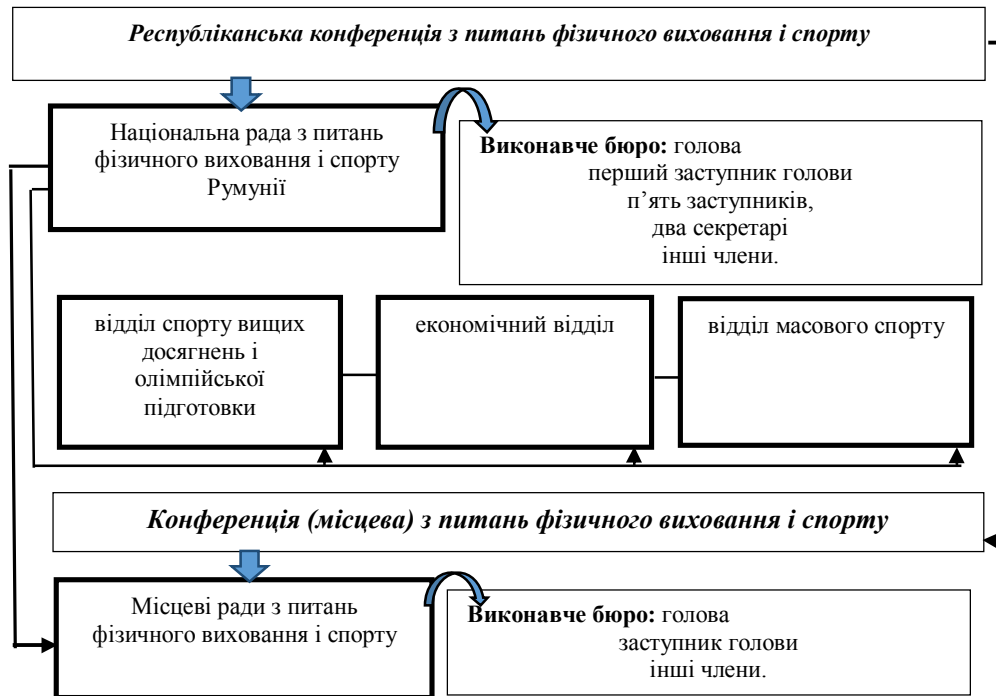

Рис. 1 Організаційна структура Національної та територіальної рад з питань фізичного виховання і спорту Румунії.

Наступна стаття визначає склад НРФВС, яка створювалась з учасників конференції, затверджених на ній та з членів-представників відповідних державних органів і громадських організацій; періодичність її зборів, систему управління. Виконавче бюро ради в складі: голова, перший заступник голови, п'ять заступників, два секретарі і члени було визначено колективним керівним органом ради, яке забезпечує виконання рішень Ради між засіданнями і оперативне керівництво діяльністю. Стаття 8 даного закону визначає організаційну структуру Національної ради з питань фізичного виховання і спорту Румунії.

Згідно закону, в адміністративно-територіальних одиницях країни функціонували місцеві ради з питань фізичного виховання і спорту, які діяли під керівництвом НРФВС. І, в свою чергу були, відповідними спеціалізованими органами громадського характеру. Такі ради створювались з членів, затверджених під час конференції, проведеної на місцевому рівні, і представників, призначених місцевими державними органами і громадськими організаціями, які мають завдання в сфері фізичного виховання і спорту. З метою забезпечення виконання рішень ради, функціонування та звіту створювалось виконавче бюро місцевої ради з питань фізичного виховання і спорту яке, в свою чергу, діяло в складі: голови, його заступників і членів.

Учасниками конференції в адміністративно-територіальних одиницях були, спортсмени, фахівці з питань фізичного виховання і спорту, делегати спортивних клубів і асоціацій, представники громадських організацій тощо. Метою проведення місцевої тематичної конференції визначено аналіз стану виконання прийнятих попередньо рішень і затвердження заходів, спрямованих на подальший розвиток фізичного виховання і спорту у відповідних адміністративно-територіальних одиницях.

Висновки і перспективи подальших розвідок... Отже, аналіз положень вищезначених законів дозволяє зробити висновок, що законодавче регламентування системи фізичного виховання і спорту Румунії знаходилось у постійному розвитку. На цей процес впливали суб'єктивні та об'єктивні причини, зокрема тотожність румунської та радянської систем взагалі та наявність суто румунських народних традицій. Аналіз основних положень визначено, що центральним органом управління цієї системи була Національна рада з питань фізичного виховання і спорту. Важливим в контексті подальших розвідок визначаємо вивчення досвіду сучасної Румунії щодо регламентування системи фізичного виховання і спорту.

Список використаних джерел і літератури/References:

1. Constitutia Republicii populare Romane 1948 // Monitorul Oficial. – P.1.– nr.87bis din 13 aprilie 1948. [in Romania]
2. Lege Nr. 29 din 29 decembrie 1967 Republica ta cuprivirela dezvoltarea activitatii de educatie fizicas I sport // Buletinul Oficial.– nr. 114 din 29 decembrie 1967. [in Romania]

Дата надходження статті: «17» березня 2015 р.
Стаття прийнята до друку: «31» березня 2015 р.

Рецензенти:

Стражнікова І. – доктор педагогічних наук, доцент
Янкович О. – доктор педагогічних наук, професор

Завгородня Тетяна – завідувач кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика Державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», доктор педагогічних наук, професор, e-mail: king_feodor@rambler.ru

Zavhorodnia Tetiana – head of the department of pedagogy named after Bohdan Stuparyk State Higher Educational Establishment «Vasyl Stefanyk Precarpathian National University», doctor of pedagogical sciences, professor, e-mail: king_feodor@rambler.ru

Цибанюк Олександра – доцент кафедри фізичного виховання для природничих факультетів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, кандидат педагогічних наук, e-mail: sawa_180372@mail.ru

Tsybaniuk Oleksandra – candidate of pedagogical sciences, assistant professor of physical training for nature faculties of Chernivtsi Yurii Fedkovych National University), e-mail: sawa_180372@mail.ru

Цитуйте цю статтю як:

Завгородня Т. Управління системою фізичного виховання і спорту Румунії: нормативні засади (1948–1989) / Тетяна Завгородня, Олександра Цибанюк // Педагогічний дискурс. – 2016. – Вип. 20. – С. 68–72

Cite this article as:

Zavhorodnia T., Tsybaniuk O. Management of the System of Physical Education and Sports of Romania: Regulatory Foundation (1948–1989), *Pedagogical Discourse*, 2016, Issue 20, pp. 68–72.

УДК 378. 147. 88. 02 : 80 (075)

НАТАЛІЯ КАЗАКОВА,

кандидат педагогічних наук, доцент,

(Україна, Хмельницький, Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

NATALIIA KAZAKOVA,

candidate of pedagogical sciences, assistant professor

(Ukraine, Khmelnytskyi, Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy)

Організаційно-методичні засади практики студентів-філологів у вищій школі

Organization-Methodological Bases of Practice of the Students-Philologists at University

У статті визначені організаційно-методичні засади неперервної практики студентів-філологів у вищому навчальному закладі (з досвіду організації практики на факультеті початкової освіти та філології зі спеціальності «Філологія. Українська мова та література» у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії).

До них віднесено: визначення мети, що передбачає послідовність у реалізації завдань самоактуалізації, самоорганізації, самореалізації, самоаналізу та самооцінки діяльності; вибір змісту та виконання дій усіх суб'єктів практики за етапами (пропедевтичним, організаційно-дослідницьким, професійно-орієнтованим і науково-дослідним); переорієнтацію діяльності студентів із дидактичних на розвиваючі та проблемно-пошукові методи роботи зі школярами, які дозволяють засвоїти педагогічну професію не на репродуктивному, а творчому рівні.

Наголошено на тому, що очікувані результати практики мають передбачати сформованість професійно-педагогічної компетентності майбутнього філолога української мови та літератури, яка включає в себе вміння привести в продуктивну взаємодію в теоретичному й